

Q4

panostaja

TILINPÄÄTÖS

Marraskuu 2015-lokakuu 2016

9.12.2016

PANOSTAJA OYJ:N TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

1.8.2016–31.10.2016 (3 kk)

- KotiSunin kasvu jatkui vahvana katsauskaudella liikevaihdon kasvaessa 45 % edellisvuoden vertailukaudesta. Myös kannattavuus säilyi erinomaisella tasolla.
- Granon katsauskauden liikevaihto laski 2 % edellisvuoden vertailukaudesta. Liikevoitto laski 1,9 milj. euroon edellisvuoden 3,1 milj. eurosta.
- Markkinatilanne jatkui haastavana useissa sijoituskohteissa. Liikevaihto kasvoi viidessä kahdeksasta sijoituskohteessa. Kokonaisuutena konsernin liikevaihto kasvoi 4 % ja oli 45,7 milj. euroa (44,1 milj. euroa).
- Liikevoitto parani kolmessa kahdeksasta sijoituskohteessa ja koko konsernin liikevoitto heikkeni 3,1 milj. eurosta 2,6 milj. euroon.
- Tulos/osake (laimentamaton) oli 3,0 senttiä (17,6 senttiä). Vertailukauden tulokseen sisältyy Flexim Securityn myynti.

1.11.2015–31.10.2016 (12 kk)

- Liikevaihto kasvoi viidessä kahdeksasta sijoituskohteessa. Kokonaisuutena konsernin liikevaihto kasvoi katsauskaudella 16 % edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta ja oli 172,5 milj. euroa (148,2 milj. euroa).
- Liikevoitto parani neljässä kahdeksasta sijoituskohteessa ja koko konsernin liikevoitto parani 7,3 milj. eurosta 9,0 milj. euroon.
- Tulos/osake (laimentamaton) oli 6,9 senttiä (14,1 senttiä).

Voitonjakoehdotus: Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättäneeltä tilikaudelta maksetaan osinko 0,04 euroa osakkeelta.

Toimitusjohtaja Juha Sarsama:

”Tilikauden viimeisellä neljänneksellä sijoituskohteiden epäyhtenäinen kehitys jatkui ja sijoituskohteiden kannattavuuskehityksessä oli edelleen merkittäviä eroja. KotiSun jatkoi edelleen vahvaa kannattavaa kasvua. Sen sijaan Takoman ja Heatmastersin heikko kannattavuuskehitys jatkui ja Megaklinikan tulosta rasitti Tukholman klinikan avaaminen. Myös Granon tuloskehitys oli odotuksiamme heikompi liikevaihdon laskiessa lievästi vertailukaudesta ja järjestelykulujen rasittaessa tulosta. Kokonaisuutena sijoituskohteiden kannattavuuskehitys oli viimeisellä neljänneksellä jonkin verran odotuksiamme heikompi.

Suomen taloustilanteesta on viimeisen neljänneksen aikana saatu lisää positiivisia merkkejä, mutta vielä emme ole nähneet olennaista muutosta talouden kuvassa sijoituskohteidemme toimialoilla ja tilanne jatkuu edelleen epävarmana. Useiden sijoituskohteiden markkinatilanne on jatkunut edelleen heikkona.

Yrityskauppariikkinen aktiivisuus on ollut katsauskaudella hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana. Emme kuitenkaan viimeisenkään neljänneksen aikana toteuttaneet sijoitusta uuteen sijoituskohteeseen. Jatkamme aktiivisesti uusien mahdollisuuksien kartoittamista, mutta tulemme edelleen säilyttämään maltin yritysostomahdollisuuksien arvioinnissa.

Panostaja muuttaa ohjeistuskäytäntönsä ja lopettaa taloudellisen ohjeistuksen julkaisemisen vuoden 2017 alusta. Konsernin liikevoiton tulosohjauksen sijaan tulemme jatkossa tarjoamaan sijoittajille enemmän tietoa sijoituskohteiden kasvu- ja kehitysmahdollisuuksista ja Panostajan tavoitteista arvon kasvattamiseksi näissä sijoituskohteissa. Tulosohjauksesta luopuminen on luonnollinen osa Panostajan viestinnän muutosta konsernista sijoitusyhtiöksi ja riippumaton vallitsevista markkinaolosuhteista. Tavoitteenamme on jatkossa tukea sijoittajien mahdollisuutta muodostaa käsitys sijoituskohteiden itsenäisestä arvosta tuoden enemmän esille Panostajan rakennetta sijoitusyhtiönä.”

Sijoituskohteet 12 kuukautta

Grano

Grano on Suomen johtava graafisen alan yritys

Granon katsauskauden liikevaihto kasvoi 26 % edellisvuoden tasosta. Merkittävin syy liikevaihdon kasvuun on Multiprint-konsernin hankinta kesäkuussa 2015. Granon liikevoitto kasvoi 7,8 milj. euroon 5,9 milj. eurosta, ollen 8,9 % liikevaihdosta (8,5%). Vertailuvuoden tulokseen sisältyy 1,7 milj. euron kustannukset Multiprintin hankintaan liittyen. Neljännen neljänneksen tulos jäi odotuksista liikevaihdon laskiessa verailukaudesta. Tulosta rasittaa myös konsernin sisäisten rakennejärjestelyjen kustannukset 0,2 milj. euroa sekä Kuvat kirjaksi -liiketoiminnan myyntitappio 0,2 milj. euroa.

Granon markkinatilanne on edelleen haastava, poikkeuksena on rakentamiseen ja sähköisiin palveluihin liittyvät palvelut. Markkinatilanteessa on myös merkittäviä alueellisia eroja.

Katsauskauden aikana yhtiössä on kasvatettu digitaalisten liiketoimintojen osuutta ja tehostettu myyntiä. Lisäksi katsauskaudella hankittiin Micromedian markkinointilogistiikan liiketoiminnot, mikä vahvistaa Granon asemaa kokonaispalvelutoimittajana.

Heti katsauskauden jälkeen yhtiön hankki Oy Fram Ab:n koko osakekannan

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	22,8	23,4	88,2	69,9
Liikevoitto, milj. euroa	1,9	3,1	7,8	5,9
Nettovelat	34,4	37,2	34,4	37,2
Panostajan omistusosuus	50,2 %			

KotiSun

KotiSun tarjoaa omakotitalojen LVV-saneerauksia

KotiSunin katsauskauden liikevaihto kasvoi 34 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Liiketoiminnan kasvu on katsauskaudella jatkunut suunnitelmien mukaisena ja sitä on erityisesti vauhdittanut tilikauden alusta mukana ollut viemäri liiketoiminta. Liiketoiminnan kasvun myötä katsauskaudella on rekrytoitu paljon uutta henkilöstöä ja tehty merkittäviä panostuksia kalustoon.

Kannattavuus on kasvusta huolimatta säilynyt erinomaisella tasolla. Katsauskauden liikevoitto kasvoi 5,8 milj. euroon vertailukauden 4,2 milj. eurosta, mikä on 18,1 % liikevaihdosta (17,7%). Vertailukauden liikevoittoa rasittaa KotiSun Oy:n lisäkauppahinta-arvion ja tilinpäätöshetkellä tehdyn arvion erotus -0,5 milj. euroa (Q1 2015).

Markkinatilanteessa ei katsauskaudella ole tapahtunut erityisiä muutoksia ja KotiSunin palveluiden kysyntä on säilynyt hyvällä tasolla.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	9,8	6,8	31,9	23,7
Liikevoitto, milj. euroa	1,9	1,4	5,8	4,2
Nettovelat	8,2	8,2	8,2	8,2
Panostajan omistusosuus	57,3 %			

Megaklinikka

Megaklinikkan tarjoaa hammashoitoa uudella toimintakonseptilla

Megaklinikan katsauskauden liikevaihto oli 4,7 milj. euroa ja liikevoitto -1,5 milj. euroa. Megaklinikka on hankittu maaliskuussa 2015, joten vertailuvuoden tiedot ovat kahdeksalta kuukaudelta. Katsauskauden tulosta rasittavat tilikauden alusta toiminnassa ollut kuukausimaksullisen hammashoitomallin aloitusvaiheen kustannukset. Lisäksi katsauskaudella on panostettu voimakkaasti markkinointiin. Myös Tukholman klinikan käynnistäminen on aiheuttanut merkittäviä kustannuksia.

Tilanne Suomen perushammashuollon markkinoilla on jatkunut haastavana: asiakaskäynnit ovat yleisesti markkinassa laskeneet edellisvuodesta, lisäksi kilpailu Helsingissä on kiristynyt.

Katsauskauden aikana yhtiön lisenssiliiketoiminta on laajentunut uusien sopimusten myötä. Viimeisellä neljänneksellä solmittiin kaksi uutta lisenssisopimusta. Yhtiön toiminnanohjausjärjestelmä on herättänyt laajalti kiinnostusta ja sen näkymät ovat hyvät.

Tukholman klinikka avattiin suunnitelmien mukaan syyskuussa. Alkuvaiheen kustannukset rasittavat erityisesti yhtiön neljännen kvartaalin tulosta.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	1,3	1,2	4,7	3,4
Liikevoitto, milj. euroa	-0,6	-0,2	-1,5	-0,5
Nettovelat	5,1	3,2	5,1	3,2
Panostajan omistusosuus	74,8 %			

Takoma

Takoma valmistaa mekaanisen voimansiirron komponentteja

Takoman katsauskauden liikevaihto heikkeni 23 % edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihdon lasku johtui offshore- ja meriteollisuuden markkinatilanteen merkittävästä heikkenemisestä tilikauden aikana. Yhtiön liiketulos heikkeni vastaavasti -0,7 milj. eurosta -1,2 milj. euroon.

Offshore-markkina on edelleen erittäin alhaisella tasolla. Risteilijöiden ja muiden potkurilaitteiden osalta kysyntä on kuitenkin pysynyt kohtuullisena. Kilpailu laivojen kansilaitteissa on erityisen kireää, mikä osaltaan heikentää myös Takoman näkymiä. Kilpailu jatkuu kovana, sillä muutkin alan toimijat kärsivät kysynnän supistumisesta ja lyhyestä tilauskannasta.

Tappiollisesta toiminnasta johtuen Takoma on tehnyt merkittäviä toiminnallisia muutoksia, joilla on tähdätty toiminnan sopeuttamiseen vallitsevaan kysyntätilanteeseen ja liiketoiminnan saamiseen kannattavaksi. Liiketoiminnan volyymin laskun katkaiseminen ja oman toiminnan edelleen tehostaminen ovat kriittistä tekijöitä yhtiön toiminnan jatkuvuuden kannalta.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	1,9	3,1	10,2	13,2
Liikevoitto, milj. euroa	-0,3	-0,3	-1,2	-0,7
Nettovelat	3,8	4,2	3,8	4,2
Panostajan omistusosuus	63,1 %			

Selog

Selog on Suomen suurin sisäkattomateriaalien tukkuliike

Selogin katsauskauden liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 4 %, minkä myötä myös kannattavuus parani vertailuvuoden tasosta.

Rakentamisen suhdanne oli edellisvuotta parempi, vaikkakin kilpailu kohteista oli edelleen erittäin kovaa. Katsauskaudella markkina on piristynyt, mutta vaikutus sisärakentamiseen näkyy vasta viiveellä.

M€	3 kk		12 kk	
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	2,7	2,4	10,3	9,9
Liikevoitto, milj. euroa	0,2	0,1	0,7	0,5
Nettovelat	0,2	0,9	0,2	0,9
Panostajan omistusosuus	60,0 %			

Helakeskus

Helakeskus on kalustehelojen keskeinen tukkukauppa Suomessa

Helakeskuksen katsauskauden liikevaihto pieneni hieman edellisvuoden tasosta. Liikevaihdon pieneneminen johtuu Rakennushela-liiketoiminnasta luopumisesta, kun yhtiö myi Rakennushelasto Oy:n osakkeet toimivalle johdolle.

Operatiivinen kannattavuus säilyi edellisvuoden tasolla, kun huomioidaan rakennushelaliiketoiminnan myynnistä aiheutunut 0,3 milj. euron kulukirjaus, mikä on arvostustappiona kirjattu jo toisen neljänneksen tulokseen.

Markkinatilanne on piristynyt, mutta samaan aikaan osa asiakkaista on talousvaikeuksissa.

M€	3 kk		12 kk	
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	2,4	2,6	9,8	10,4
Liikevoitto, milj. euroa	0,2	0,2	0,3	0,7
Nettovelat	5,5	6,4	5,5	6,4
Panostajan omistusosuus	95,3 %			

KL-Varaosat

KL-Varaosat on MB-, BMW- ja Volvo-autovaraosien tukkukauppa ja jälleenmyyjä

KL-Varaosien katsauskauden liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 10 %. Kasvun taustalla on vuosina 2014-2015 toteutetut toimipaikkaverkoston ja tuotevalikoiman laajennukset. Markkinatilanne on pysynyt toimialalla katsauskaudella melko vakaana.

Yhtiössä on viety loppuun palvelutyön tehostamishanke resurssien tasaamiseksi, toiminnan tehostamiseksi ja kiinteiden kulujen liikevaihto-osuuden vähentämiseksi liikevaihdon kasvaessa. Liikevoitto kasvoikin selkeästi vertailuvuoteen nähden ollen 7,8% liikevaihdesta (4,0%).

Strategiset hankkeet asiakkaiden ja yhteistyön kehittämisessä sekä sähköisessä kaupassa ovat edenneet suunnitellusti.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	3,4	3,3	13,0	11,8
Liikevoitto, milj. euroa	0,4	0,3	1,0	0,5
Nettovelat	1,3	2,2	1,3	2,2
Panostajan omistusosuus	75,0 %			

Heatmasters

Heatmasters tarjoaa metallien lämpökäsittelypalveluita ja -teknologiaa

Heatmastersin katsauskauden liikevaihto heikkeni edellisvuodesta lähes 30 %. Heikon kysynnän takana on pääosin muutaman pääasiakkaan erittäin alhainen laskutustaso sekä investointihyödykkeiden (uunit, muuntajat) heikko kysyntä kaikilla markkinoilla.

Heikon kysynnän lisäksi liikevoittoa rasittavat uusien yksiköiden (HM Scandinavia, HM Inc, Turku) käynnistämiskustannukset sekä invertterilaitteen tuotekehityskulut. Alhaisen kysynnän takia henkilöstöä ja kustannuksia on sopeutettu vallitsevaan tilanteeseen.

Turkuun on katsauskaudella avattu uusi palvelukeskus. Samoin katsauskaudella on avattu HM Inc. Houstonin alueelle Teksasiin, jossa neljännellä neljänneksellä on saatu ensimmäinen päänavauskauppa lämpökäsittelylaitteista.

M€	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16-10/16	8/15-10/15	11/15-10/16	11/14-10/15
Liikevaihto, milj. euroa	1,3	1,3	4,5	6,3
Liikevoitto, milj. euroa	-0,3	-0,2	-1,0	0,1

Nettovelat	0,6	-0,9	0,6	-0,9
Panostajan omistusosuus	80,0 %			

TALOUDELLINEN KEHITYS 1.11.2015-31.10.2016

M€	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/16-	8/15-	11/15-	11/14-
	10/16	10/15	10/16	10/15
Liikevaihto, milj. euroa	45,7	44,1	172,5	148,2
Liikevoitto, milj. euroa	2,6	3,1	9,0	7,3
Tulos ennen veroja, milj. euroa	2,1	1,4	7,0	3,4
Tilikauden tulos, milj. euroa	3,1	13,5	9,2	13,5
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, €	0,03	0,18	0,07	0,14
Oma pääoma / osake, €	0,77	0,74	0,77	0,74
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	4,6	-1,6	9,6	8,0

ELOKUU 2016 – LOKAKUU 2016

Katsauskaudella konsernin liikevaihto kasvoi 4 % ja oli 45,7 milj. euroa (44,1 milj euroa). Yritystojen vaikutus 1,6 milj. euron liikevaihdon kasvuun oli 0,2 milj. euroa. Viennin osuus liikevaihdosta oli 1,7 milj. euroa eli 3,9 % (1,9 milj. euroa eli 4,3 %). Liikevaihto kasvoi viidessä kahdeksasta sijoituskohteesta.

Liikevoitto heikkeni 3,1 milj. eurosta 2,6 milj. euroon. Liikevoitto parani kolmessa sijoituskohteessa kahdeksasta. Liikevaihdon ja liikevoiton kehitystä on kommentoitu sijoituskohteittain.

Katsauskauden tulos oli 3,1 milj. euroa (13,5 milj. euroa). Vertailukauden tulokseen sisältyy Flexim Securityn myynti.

MARRASKUU 2015 – LOKAKUU 2016

Katsauskauden liikevaihto kasvoi 16 % ja oli 172,5 milj. euroa (148,2 milj euroa). Yritystojen vaikutus 24,3 milj. euron liikevaihdon kasvuun oli 18,8 milj. euroa. Viennin osuus liikevaihdosta oli 6,7 milj. euroa eli 3,9 % (6,5 milj. euroa eli 4,4 %). Liikevaihto kasvoi viidessä kahdeksasta sijoituskohteesta.

Liikevoitto parani 7,3 milj. eurosta 9,0 milj. euroon. Vertailukauden liikevoittoa rasittaa liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu KotiSun Oy:n lisäkauppahinta-arvion ja tilinpäätöshetkellä tehdyn arvion erotus -0,5 milj. euroa sekä Multiprintin hankinnasta aiheutuneet kulut 1,7 milj. euroa. Liikevoitto parani neljässä

sijoituskohteessa kahdeksasta. Liikevaihdon ja liikevoiton kehitystä on kommentoitu sijoituskohdekohtaisesti.

Katsauskauden tulos oli 9,2 milj. euroa (13,5 milj. euroa). Katsauskauden tulos sisältää 3,7 milj. euron (verojen ja kulujen jälkeen) lisäkauppahinnan kirjaamisen Flexim Securityn myyntiin liittyen.

Vertailukaudella myytyjen liiketoimintojen tuloslaskelma on erotettu jatkuvien liiketoimintojen tuloslaskelmasta ja niiden tulos on esitetty erikseen kohdassa ”Tulos myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista IFRS:n mukaisesti”.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin M€

	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/16- 10/16	8/15- 10/15	11/15- 10/16	11/14- 10/15
Liikevaihto				
Grano	22,8	23,4	88,2	69,9
KotiSun	9,8	6,8	31,9	23,7
Takoma	1,9	3,1	10,2	13,2
Selog	2,7	2,4	10,3	9,9
Helakeskus	2,4	2,6	9,8	10,4
KL-Varaosat	3,4	3,3	13,0	11,8
Heatmasters	1,3	1,3	4,5	6,3
Megaklinikka	1,3	1,2	4,7	3,4
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
Eliminoinnit	0,0	0,0	-0,1	-0,3
Konserni yhteensä	45,7	44,1	172,5	148,2

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin

M€	Q4	Q4	12 kk	12 kk
	8/16- 10/16	8/15- 10/15	11/15- 10/16	11/14- 10/15
Liikevoitto				
Grano	1,9	3,1	7,8	5,9
KotiSun	1,9	1,4	5,8	4,2
Takoma	-0,3	-0,3	-1,2	-0,7
Selog	0,2	0,1	0,7	0,5
Helakeskus	0,2	0,2	0,3	0,7

KL-Varaosat	0,4	0,3	1,0	0,5
Heatmasters	-0,3	-0,2	-1,0	0,1
Megaklinikka	-0,6	-0,2	-1,5	-0,5
Muut	-0,7	-1,2	-2,9	-3,3
Konserni yhteensä	2,6	3,1	9,0	7,3

Panostaja-konsernin liiketoiminta raportoidaan katsauskaudella yhdeksässä segmentissä, jotka ovat Grano, KotiSun, Takoma, Selog, Helakeskus, KL-Varaosat, Heatmasters, Megaklinikka sekä Muut (emoyhtiö ja osakkuusyhtiöt).

Muut-segmentin liikevaihdossa ei tapahtunut olennaisia muutoksia. Katsauskaudelta raportoi kolme osakkuusyhtiötä Juuri Partnes Oy, Ecosir Group Oy ja Spectra Yhtiöt Oy. Raportoitavien osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus katsauskaudella oli 0,1 milj. euroa (-0,1 milj. euroa), joka esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa.

HENKILÖSTÖ

	31.10.2016	31.10.2015	Muutos
Henkilöstö keskimäärin	1 337	1 176	14 %
Henkilöstö katsauskauden lopussa	1 434	1 239	16 %

Henkilöstö segmenteittäin katsauskauden lopussa

	31.10.2016	31.10.2015	Muutos
Grano	789	775	2 %
KotiSun	298	139	114 %
Takoma	83	90	-8 %
Selog	15	14	7 %
Helakeskus	24	28	-14 %
KL-Varaosat	48	47	2 %
Heatmasters	49	51	-4 %
Megaklinikka	119	86	38 %
Muut	9	9	0 %
Konserni yhteensä	1 434	1 239	16 %

Viime tilikaudella hankittu Megaklinikka sekä Multiprint-järjestely nostivat konsernin henkilömäärää. Katsauskauden lopussa Panostaja-konserni työllisti 1 434 henkilöä ja keskimäärin 1 337 henkilöä katsauskauden aikana. Panostaja jatkoi katsauskaudella henkilöstön kehittämistä strategian mukaisesti.

INVESTOINNIT JA RAHOITUS

Panostaja solmi 8.12.2015 sopimukset yhteensä 30,0 miljoonan euron rahoituskokonaisuudesta. Kokonaisuus koostuu 20,0 miljoonan euron lainoista ja 10,0 miljoonan euron yritysostolimiitistä. Lainat ovat vieraan pääoman ehtoisia vakuudellisia lainoja. 20,0 miljoonan euron lainat nostettiin katsauskaudella.

Panostaja maksoi katsauskaudella takaisin 15,0 milj. euron vaihdettavan pääomalinan.

Emoyhtiön rahat ja rahoitusarvopaperit sekä likvidit rahasto-osuudet olivat 18,0 milj. euroa. Lisäksi emoyhtiöllä on käytössään 10,0 milj. euron yritysostolimiitti yritysostojen toteuttamista varten.

Konsernin liiketoiminnan kassavirta parani ja oli 9,6 milj. euroa (8,0 milj. euroa). Maksuvalmius säilyi hyvänä. Konsernin rahavarat olivat 26,6 milj. euroa (31.10.2015: 30,6 milj. euroa) ja korolliset nettovelat 50,1 milj. euroa (31.10.2015: 45,7 milj. euroa). Nettovelkaantumisaste nousi ja oli 70,4% (31.10.2015: 65,2 %). Nettovelkaantumisasteen nousu johtui pääasiassa katsauskaudella sijoituskohteista tehdyistä osingonjaoista. Konsernin nettorahoituskulut katsauskaudella olivat -2,1 milj. euroa (-3,8 milj. euroa), eli 1,3 % (2,6 %) liikevaihdosta.

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat katsauskaudella 10,9 milj. euroa (54,9 milj. euroa), eli 6,3 % (37,0 %) liikevaihdosta. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa yrityshankintoihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin.

Rahoitusasema M€	31.10.2016	31.10.2015
Korolliset velat	80,9	79,8
Korolliset saamiset	4,3	3,5
Rahavarat	26,6	30,6
Korolliset nettovelat	50,1	45,7
	71,1	70,1
Oma pääoma (emoyhtiön osakkeenomistajille sekä määräysvallattomille kuuluva oma pääoma)		
	70,4	65,2
Nettovelkaantumisaste %		
	38,1	37,5
Omavaraisuusaste %		
	13,1	23,0
Oman pääoman tuotto %		
	8,6	12,4

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia katsauskaudella.

OSAKEKURSSIN KEHITYS JA OSAKKEENOMISTUS

Panostaja Oyj:n osakkeen päätöskurssi vaihteli neljännen kvartaalin aikana 0,87 euron (alin noteeraus) ja 0,95 euron (ylin noteeraus) välillä. Osakkeiden osakevaihto tarkastelujaksolla oli 1.008.258 kappaletta, mikä edustaa 1,9 % osakekannasta. Osakkeen lokakuun 2016 päätöskurssi oli 0,92 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo lokakuun 2016 lopussa oli 48,3 milj. euroa (44,5 milj. euroa). Yhtiöllä oli lokakuun 2016 lopussa 3.708 osakkeenomistajaa (3.660).

Osakkeiden pörssivaihdon kehitys	4Q/2016	4Q/2015	1-4Q/2016	1-4Q/2015
Vaihdetut osakkeet, 1 000 kpl	1 008	1 016	5 959	6 508
% osakekannasta	1,9	2,0	11,5	12,7

Osake	31.10.2016	31.10.2015
Osakkeita yhteensä, 1 000 kpl	52 533	51 733
Omat osakkeet, 1 000 kpl	355	342
Päätöskurssi	0,92	0,86
Markkina-arvo, milj. euroa	48,3	44,5
Osakkeenomistajia	3 708	3 660

10 suurinta osakkeenomistajaa (kpl)	31.10.2016	31.10.2015
TREINDEX OY	5 679 200	5 679 200
KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA	4 259 000	4 259 000
KOSKENKORVA MATTI	4 048 903	4 308 756
KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ FENNIA	3 468 576	3 468 576
KOSKENKORVA MAIJA	3 387 542	3 729 542
KOSKENKORVA MIKKO	1 455 055	1 245 139
KOSKENKORVA MAUNO	1 340 769	1 340 769
MALO HANNA	1 151 207	982 207
KUMPU MINNA	1 151 170	982 170
JOHTOPANOSTUS OY	1 030 000	1 030 000

HALLINTO JA YHTIÖKOKOUS

Panostaja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 2. helmikuuta 2016 Tampereella. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin kuusi, ja valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvälle toimikaudelle hallitukseen valittiin Jukka Ala-Mello, Eero Eriksson, Mikko Koskenkorva, Antero (Antti) Virtanen ja Hannu Tarkkonen uudelleen sekä uutena jäsenenä Tarja Pääkkönen.

Tilintarkastajiksi valittiin Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja KHT Markku Launis toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on ilmoittanut, että päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Lauri Kallaskari.

Yhtiökokous vahvisti esitetyn tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.11.2014–31.10.2015 ja päätti, että päättyneeltä tilikaudelta osakkeenomistajille maksetaan osinkoa 0,05 euroa osakkeelta.

Lisäksi yhtiökokous päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään harkintansa mukaan mahdollisesta varojen jakamisesta osakkeenomistajille yhtiön taloudellisen tilanteen sitä puoltaessa joko osinkona tai pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutuksen perusteella tehtävän varojenjaon enimmäismäärä on yhteensä 4.700.000 euroa. Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista edellä mainittuun varojenjakoön liittyvistä ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka. Yhtiökokous myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidetään ennallaan ja että valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvältä toimikaudelta hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiona 40.000 euroa ja hallituksen muille jäsenille kullekin 20.000 euroa. Lisäksi yhtiökokous päätti, että noin 40 % hallituksen jäsenille maksettavista palkkiosta maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenille yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia (1 %) yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti (1 %) yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Yhtiökokous päätti edelleen, että hallituksen jäsenten matkakulut korvataan Verohallinnon vahvistaman kulloisenkin matkakorvausperusteen enimmäismäärän mukaisena.

Lisäksi hallitus valtuutettiin päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä siten, että hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 5.100.000 osaketta, mikä vastaa noin 9,86 % yhtiön kaikista osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä Nasdaq Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Valtuutus kumoaa edellisessä varsinaisessa yhtiökokouksessa 5.2.2015 annetun omien osakkeiden hankintaa koskevan valtuutuksen. Valtuutus on voimassa 2.8.2017 saakka.

Yhtiön hallitus piti välittömästi yhtiökokouksen päätyttyä järjestäytymiskokouksen, jossa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jukka Ala-Mello ja varapuheenjohtajaksi Eero Eriksson.

Hallitus ei ole käyttänyt yhtiökokouksen antamaa valtuutusta omien osakkeiden hankinnasta katsauskauden aikana.

OSAKEPÄÄOMA JA OMAT OSAKKEET

Katsauskauden päättyessä Panostaja Oyj:n osakepääoma oli 5.568.681,60 euroa. Osakkeiden lukumäärä on yhteensä 52.533.110 kappaletta.

Panostaja Oyj:n hallitus päätti 4.5.2016 vuoden 2015 varsinaisen yhtiökokouksen antaman valtuutuksen nojalla osakeyhtiölain 9 luvun 20 §:n mukaisesta 800.000 osakkeen maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen. Yhtiö teki osakeannin itselleen, jotta sillä olisi saatavilla riittävä määrä omia osakkeita käytettäväksi yhtiön avainhenkilöiden sitouttamiseen ja muihin hallituksen kulloinkin päättämiin käyttötarkoituksiin. Uudet Osakkeet merkittiin kaupparekisteriin 6.5.2016.

Panostaja myi katsauskaudella 700.000 kappaletta omia osakkeitaan johtoryhmän jäsenille osana pitkäaikaista osakepohjaista kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää.

Yhtiön hallussa oleva omien osakkeiden määrä katsauskauden lopussa oli 355.183 kappaletta (tilikauden alussa 342.398 kappaletta). Omien osakkeiden määrä vastasi 0,7 prosenttia koko katsauskauden lopun osakemäärästä ja äänimäärästä.

Yhtiökokouksen 5.2.2015 ja hallituksen päätösten mukaisesti Panostaja Oyj luovutti 11.12.2015 yhtiön johdolle osakepalkkioina yhteensä 32.800 kappaletta osakkeita. Yhtiö luovutti hallituksen jäsenille 11.12.2015 yhteensä 13.483 kappaletta, 4.3.2016 13.793 sekä 3.6.2016 13.952 ja 2.9.2016 yhteensä 13.187 kappaletta eli yhteensä 54.415 kappaletta osakkeita kokouspalkkioiden maksuna.

OMAN PÄÄOMAN EHTOINEN VAIHTOVELKAKIRJALAINA JA HYBRIDILAINA

Vaihdettava pääomalaina 2011 maksettiin katsauskaudella kokonaisuudessaan takaisin.

Konserni laski 27.5.2013 liikkeeseen 7,5 milj. euron suuruisen oman pääoman ehtoisen joukkovelkakirjalainan. Oman pääoman ehtoisella lainalla ei ole eräpäivää, mutta konsernilla on oikeus, ei velvollisuutta, lunastaa laina takaisin neljän vuoden kuluttua. Sopimuksen mukainen vuotuinen korko on 9,75 %. Korko maksetaan vain, jos yhtiö päättää jakaa osinkoa. Mikäli osinkoa ei jaeta, konserni päättää koron maksusta erikseen. Konsernitilinpäätöksessä laina on luokiteltu omaksi pääomaksi ja korot esitetään luonteensa mukaisesti osingonjakona.

Panostaja Oyj:n maksoi 27.5.2016 hybridilainan koron 0,7 milj. euroa.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Ei merkittäviä katsauskauden jälkeisiä tapahtumia.

MARKKINANÄKYMÄT

Vaikka Suomen talous jatkaa hidasta kasvuaan, sijoituskohteiden toimialoilla markkinatilanteissa ei vielä ole tapahtunut merkittäviä muutoksia ja useiden sijoituskohteen markkinatilanne on edelleen jatkunut heikkona. Maailmantalouden kehitykseen, poliittisiin riskeihin, raaka-aineiden hintakehitykseen ja rahoitusmarkkinoiden liittyvien uhkakuvien johdosta talouden tilanne jatkuu edelleen epävarmana. Öljyn hinnan lasku on aiheuttanut investointien merkittävää hidastumista off-shore sektorilla ja heikko markkinatilanne on heijastunut erityisesti teknologiateollisuutta palveleviin sijoituskohteisiin. Rakennusteollisuudessa markkinatilanne on kehittynyt positiivisesti tilikauden aikana ja kehityksen odotetaan edelleen tukevan rakentamista palvelevia sijoituskohteita. Yrityskaupparakennin aktiivisuus on ollut katsauskaudella kokonaisuutena hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana.

LIIKETOIMINNAN MERKITTÄVIMMÄT LÄHIAJAN RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Riskienhallinta on osa Panostaja-konsernin johtamis- ja seurantajärjestelmiä. Panostaja pyrkii tunnistamaan ja seuraamaan sijoituskohteidensa liiketoimintaympäristön ja yleisen markkinatilanteen muutoksia, reagoimaan niihin ja hyödyntämään niiden tuomia liiketoimintamahdollisuuksia. Riskiksi luokitellaan sellaiset tekijät, jotka saattavat vaarantaa tai estää Panostajan tai sen omistaman sijoituskohteen strategisten tavoitteiden saavuttamisen, tuloksen ja taloudellisen aseman kehityksen tai toiminnan jatkuvuuden, tai muutoin aiheuttaa merkittäviä seuraamuksia Panostajalle, sen omistajille, sijoituskohteille, henkilöstölle tai muille sidosryhmille. Yksityiskohtaisempi selvitys Panostajan riskienhallintapolitiikasta sekä merkittävimmistä riskeistä on julkaistu vuoden 2015 vuosikertomuksessa. Rahoitusriskeistä on kerrottu tarkemmin tilikauden 2015 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Markkinariskit, yleiset: Yleiset markkinariskit liittyvät erityisesti Suomen taloudellisen tilanteen sekä maailmantalouden kehityksen, poliittisten riskien, raaka-aineiden hintamuutosten ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden pitkittymisen tuomaan epävarmuuteen sekä näiden mahdollisiin vaikutuksiin sijoituskohteille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Rahoitusmarkkinoiden muutos ja luotonannon tiukentuminen saattaa hidastaa yrityskauppojen toteuttamista ja vaikeuttaa käyttöpääomarahoituksen saatavuutta.

Markkinariskit, sijoituskohteiden toimialat: Yleisen taloustilanteen epävarmuus on aiheuttanut asiakaskysynnän heikkenemistä sekä investointien siirtymistä, mikä voi aiheuttaa konserniliiketoimintarakenteen alaskirjaustarpeita. Suhdanneodotukset nykyisten sijoituskohteiden toimialoilla ovat voimakkaasti sidoksissa asiakasyritysten näkymiin. Suhdanneodotuksia leimaa edelleen epävarmuus sekä heikko ennustettavuus. Panostajan eri sijoituskohteissa näkymät vaihtelevat positiivisista heikkoihin. Panostaja arvioi sijoituskohdekohtaisia riskejä säännöllisesti ja tekee päivitetyn riskiarvion pohjalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Strategiset riskit: Panostaja edustaa laajalti suomalaista pk-sektoria. Liikevaihto jakautuu kahdeksaan eri sijoituskohteeseen, joiden syklisyys vaihtelee. Konsernin liiketoimintarakenteen tasaa osittain talouden heilahteluita. Yleiset ja sijoituskohteisiin liittyvät markkinariskit voivat kuitenkin vaikuttaa konsernin tulokseen ja taloudelliseen kehitykseen tästä huolimatta. Arvioitu markkinatilanne otetaan sijoituskohteissa huomioon sopeuttamalla toimintoja ja kustannuksia markkinakysyntään sekä turvaamalla rahoitusasema. Panostaja näkee maailmantalouden muutoksissa myös mahdollisuuksia markkina-aseman parantamiseen esimerkiksi yritysostojen kautta. Venäjän, Ukrainan ja Syyrian kriisillä ei ole Panostaja-konserniin välittömiä vaikutuksia, mutta kriisien pitkittyminen vaikuttaa Suomen kotimarkkinoiden kysyntään negatiivisesti ja sitä kautta Panostajan tuloksen kehitykseen ja taloudelliseen asemaan.

Rahoitusriskit: Konserni altistuu toimintansa seurauksena useille rahoitusriskeille. Riskienhallinnan tavoite on rajata rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen ja taloudelliseen kehitykseen. Konsernin tulot sekä operatiiviset kassavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista. Konsernin korkoriski muodostuu pääosin lainanotosta, jotka ovat hajautettu vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin lainoihin. Osa sijoituskohteista käyttää koronvaihto- ja korkokattosopimuksia. Konserni toimii pääosin euroalueella ja on siten vain vähäisessä määrin alttiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuuttariskille. Luottotappioriskit ovat edelleen merkittävä epävarmuustekijä osalla sijoituskohteista ja tätä riskiä kasvattaa pk-yritysten luotonannon tiukkuus.

Yrityskaupat: Panostaja etsii aktiivisesti pk-yrityksiä ja pyrkii luomaan arvoa sekä orgaanisella kasvulla että yritysostoin sekä oikea-aikaisen luopumisen kautta. Markkinoilla on edelleenkin riittävästi mahdollisuuksia yritysostoihin ja Panostajan strategiaa on tarkoitus toteuttaa hallituilla yritysostoilla nykyisiin sijoituskohteisiin ja uusia mahdollisia sijoituskohteita kartoitetaan myös aktiivisesti. Luopumisten valmistelua jatketaan osana sijoituskohteiden omistajastrategioita. Yrityskauppoihin liittyviä riskejä hallitaan sijoittamalla tarkasti määriteltyjen sijoituskriteereiden mukaisesti, syvällisillä ostettavan kohteen ja kohdemarkkinan selvityksillä sekä tehokkaalla integraatioprosessilla. Panostaja on määritellyt yrityskauppojen valmisteluun ja toteuttamiseen yhtenäisen ohjeistuksen ja yrityskaupprosessin.

Vahinkoriskit: Vahinkoriskejä hallitaan Panostaja-konsernissa vakuutuksilla sekä konserniohjeistuksilla, jotka määrittävät eri osa-alueiden politiikan.

Operatiiviset riskit: Pirkanmaan käräjäoikeus vahvisti Takoma Oyj ja Takoma Gears Oy:n saneerausohjelmat 30.9.2014. Saneerausohjelman vahvistaminen antaa mahdollisuuden Takoma Gears Oy:n toiminnan kehittämiseen. Takomaa koskevat muutokset voivat kuitenkin mahdollisesti jatkossakin aiheuttaa kertaluonteisia alaskirjaustarpeita. Takoman epäonnistumisen saneerausohjelman toteuttamisessa ei arvioida aiheuttavan muutoksia Panostaja-konsernin toimintaedellytyksiin.

NÄKYMÄT TILIKAUDELLE 2017

Yrityskaupamarkkinan aktiivisuus on ollut katsauskaudella hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana. Omistusjärjestelyjen ja kasvumahdollisuuksien hyödyntämisen tarve pk-yrityksissä säilyy ja oman aktiivisen toiminnan täydentäessä ulkoapäin tulevaa ostokohteiden tarjontaa markkinoilla on riittävästi yritysostomahdollisuuksia. Panostajan strategiaa on tarkoitus toteuttaa hallituilla yritysostoilla nykyisiin sijoituskohteisiin, mutta myös uusia mahdollisia sijoituskohteita kartoitetaan aktiivisesti. Myös irtaantumisten mahdollisuuksia arvioidaan aktiivisesti ja jonkin verran aikaisempaa laajemmin osana sijoituskohteiden omistajastrategioita.

Suhdanneodotukset nykyisten sijoituskohteiden toimialoilla ovat edelleen kahtiajakoiset ja niitä leimaa edelleen epävarmuus sekä heikko ennustettavuus. Panostajan eri sijoituskohteissa näkymät vaihtelevat positiivisista heikkoihin.

Panostaja on muuttanut ohjeistuskäytäntönsä ja lopettaa taloudellisen ohjeistuksen julkaisemisen vuoden 2017 alusta. Konsernin liikevoiton tulosohjauksen sijaan Panostaja tulee jatkossa tarjoamaan sijoittajille enemmän tietoa sijoituskohteiden kasvu- ja kehittymismahdollisuuksista ja Panostajan tavoitteista arvon kasvattamiseksi näissä sijoituskohteissa. Panostajan tavoitteena on jatkossa tukea sijoittajien

mahdollisuutta muodostaa käsitys sijoituskohteiden itsenäisestä arvosta tuoden enemmän esille Panostajan rakennetta sijoitusyhtiönä.

Panostaja Oyj

Hallitus

Lisätietoja antaa toimitusjohtaja Juha Sarsama, 040 774 2099

Panostaja Oyj

Juha Sarsama

toimitusjohtaja

Kaikki tässä osavuositiedotuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat Panostajan ja sijoituskohteiden johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden tilasta ja kehittämisestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

LAATIMISPERIAATTEET

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu noudattaen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) kirjaamis- ja arvostamisperiaatteita IAS-34 standardin mukaisesti.

TULOSLASKELMA

1000 euroa	3 kk	3 kk	12 kk	12 kk
	8/16- 10/16	8/15- 10/15	11/15- 10/16	11/14- 10/15
Liikevaihto	45 700	44 088	172 476	148 218
Liiketoiminnan muut tuotot	297	372	1 493	674
Kulut yhteensä	43 440	41 331	165 007	141 569
Poistot ja arvonalentumiset	1 951	2 042	7 371	6 049
Liiketulos	2 557	3 129	8 962	7 323
Rahoitustuotot ja -kulut	-462	-1 917	-2 112	-3 832
Osuus osakkuusyhtiön tuloksista	28	186	107	-53
Tulos ennen veroja	2 124	1 399	6 957	3 437
Tuloverot	929	2 287	-1 486	277
Tulos jatkuvista liiketoiminnoista	3 053	3 685	5 471	3 714
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	9	9 803	3 750	9 535
Tulos lopetetuista liiketoiminnoista	0	0	0	250
Tilikauden tulos	3 061	13 488	9 221	13 499
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	1 692	9 186	4 154	7 834
Määräysvallattomille	1 369	4 302	5 067	5 665
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €, laimentamaton	0,030	-0,015	0,018	0,008
Tulos/osake jatkuvista liiketoiminnoista €, laimennettu	0,030	-0,015	0,018	0,008
Tulos/osake myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimentamaton		0,191	0,051	0,133
Tulos/osake myydyistä liiketoiminnoista, € laimennettu		0,168	0,051	0,118
Tulos/osake jatkuvista sekä myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimentamaton	0,030	0,176	0,069	0,141

Tulos/osake jatkuvista sekä myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista €, laimennettu	0,030	0,159	0,069	0,138
LAAJA TULOSLASKELMA				
Laajan tuloslaskelman erät	3 061	13 488	9 221	13 499
Muuntoerot	41	28	41	50
Kauden laaja tuloslaskelma	3 102	13 516	9 262	13 549
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	1 733	9 214	4 195	7 884
Määräysvallattomille	1 369	4 302	5 067	5 665

TASE

	31.10.2016	31.10.2015
1000 euroa		
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Liikearvo	78 406	78 042
Muut aineettomat hyödykkeet	9 673	11 252
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13 308	10 167
Osuudet osakkuusyhtiöissä	3 759	3 666
Laskennalliset verosaamiset	6 974	5 911
Muut pitkäaikaiset varat	7 538	6 861
Pitkäaikaiset varat yhteensä	119 659	115 898
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	11 043	12 596
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	30 004	29 042
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0	6 606
Rahavarat	26 573	24 001

Lyhytaikaiset varat yhteensä	67 620	72 245
VARAT YHTEENSÄ	187 279	188 143
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		
Osakepääoma	5 569	5 569
Ylikurssirahasto	4 646	4 646
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	13 260	12 602
Oman pääoman ehtoinen laina	7 390	7 390
Muuntoero	-124	-124
Kertyneet voittovarot	9 277	7 992
Yhteensä	40 017	38 075
Määräysvallattomien osuus	31 128	32 001
Oma pääoma yhteensä	71 145	70 076
Velat		
Laskennallinen verovelka	2 611	1 836
Pitkäaikaiset velat	65 970	59 825
Lyhytaikaiset velat	47 553	41 407
Oman pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina		15 000
Velat yhteensä	116 134	118 067
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	187 279	188 143

RAHAVIRTALASKELMA

	31.10.2016	31.10.2015
Tilikauden tulos ennen vähemmistöosuutta	9 221	13 499
Oikaisut:		
Poistot	7 371	6 049
Rahoitustuotot ja -kulut	2 112	3 832
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-107	53
Verot	1 486	-277
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-5 459	-10 424
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	671	3 383
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	15 295	16 116
Käyttöpääoman muutos		
Korottomien saamisten muutos	-1 024	3 003
Korottomien velkojen muutos	3 297	-3 694
Vaihto-omaisuuden muutos	986	-835
Käyttöpääoman muutos	3 259	-1 526
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	18 555	14 590
Rahoituserät ja verot:		
Maksetut korot	-3 756	-4 141
Saadut korot	305	379
Maksetut verot	-5 456	-2 847
Rahoituserät ja verot	-8 908	-6 609
Liiketoiminnan nettorahavirta	9 647	7 981
Investoinnit		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-9 606	-6 488
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynti	872	865
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-1 285	-48 272
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5 029	24 270
Osakkuusyhtiöiden hankinta	0	-134
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen hankinnat ja myynnit	6 606	2 884
Muiden osakkeiden myynnin luovutusvoitot	11	70
Myönnetyt lainasaamiset ja takaisinmaksut	-331	-102

Investointien nettorahavirta	1 296	-26 908
Rahoitus		
Osakeanti	325	23 241
Lainojen nostot	31 550	46 936
Lainojen takaisinmaksut	-31 323	-33 199
Omien osakkeiden myynti	658	73
Maksetut osingot	-9 580	-3 267
Rahoituksen nettorahavirta	-8 370	33 784
Rahavarojen muutos	2 572	14 857
Rahavarat kauden alussa	24 001	9 146
Valuuttakurssien vaikutus	0	-2
Rahavarat kauden lopussa	26 573	24 001

1000 euroa	Osake- pääoma	Ylikur- s- siraha- s-to	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muun- toerot	Voit- tova- rat	Muut rahasto- t	Määräys- vallattomi- en osuus	Yhteen- sä
Oma pääoma	5 569	4 646	14 569	-152	95	7 390	15 378	47 370
1.11.2014								
Tilikauden voitto					7 834		5 665	13 499
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä					7 834		5 665	13 499
Osingon jako							-1 189	-1 189
Pääoman palautus				-2 047				-2 047
Oman pääoman ehtoisen lainan korko					-731			-731
Omien osakkeiden myynti				74				74
Palkitsemisjärjestelmä				3				3
Muuntoerot					28			28
Muut muutokset								
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat johtaneet määräysvallan menettämiseen							-101	-101
Tytäryritysten hankinnasta syntynyt määräysvallattomien omistajien osuus							11 721	11 721
Määräysvallattomien omistusosuuksien hankinnat					-475		527	52
Muut oman pääoman muutokset yhteensä				-1 922	28	187	10 958	9 206
Oma pääoma								
31.10.2015	5 569	4 646	12 602	-124	7 992	7 390	32 001	70 076
Virheen korjaus * Vaihtovelkakirjalainan korkojen oikaisu					-176			
Oikaistu oma pääoma	5 569	4 646	12 602	-124	7 816	7 390	32 001	69 900

1.11.2015

Tilikauden voitto		4 154	5 067	9 221				
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		4 154	5 067	9 221				
Osakeanti	581			581				
Osingon jako		-2 562		-2 562				
Osingon jako määräysvallattomille			- 7 053	- 7 053				
Oman pääoman ehtoisen laina korko		-731		-731				
Omien osakkeiden myynti	77			77				
Muuntoerot		41		41				
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat eivät johtaneet määräysvallan menettämiseen			1 417	1 471				
Tytäryritysomistusosuuksien myynnit, jotka ovat johtaneet määräysvallan menettämiseen			-65	-65				
Määräysvallattomien omistusosuuksien hankinnat		-164	-332	-496				
Muut oman pääoman muutokset yhteensä	646	-2 693	-5 940	-7 975				
Oma pääoma								
31.10.2016	5 569	4 646	13 260	-124	9 277	7 390	31 128	71 145

TUNNUSLUVUT

1000 euroa	31.10.2016	31.10.2015
Oma pääoma per osake, €	0,77	0,74
Tulos /osake, laimentamaton, €	0,07	0,14
Tulos /osake, laimennettu, €	0,07	0,14
Osakemäärä tilikaudella keskimäärin, 1 000 kpl	51 735	51 373
Osakemäärä tilikauden lopussa, 1 000 kpl	52 533	51 733
Osakeannit / vvk-vaihdot tilikaudella, 1 000 kpl	581	
Osakemäärä, 1 000 kpl, laimennettuna	51 735	58 191
Oman pääoman tuotto, %	13,1	23,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,6	12,4
Bruttoinvestoinnit Pysyviin vastaaviin, milj. euroa	10,9	54,9
% liikevaihdosta	6,3	37,0
Korolliset velat	80,9	79,8
Omavaraisuusaste, %	38,1	37,5
Henkilöstö keskimäärin	1 337	1 176

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilikauden 2016 tilinpäätöksessä.

HANKITUT LIIKETOIMINNOT

Katsauskaudella ei ole hankittu uusia liiketoimintoja.

**KONSERNIN KEHITYS
NELJÄNNESVUOSITTAIN
M €**

	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Liikevaihto	45,7	41,6	44,5	40,7	44,1	37,9	34,6	26,8
Liiketoiminnan muut tuotot	0,3	0,1	0,6	0,5	0,4	0,0	0,2	0,3
Kulut yhteensä	43,4	39,3	42,4	39,9	41,3	37,0	32,5	26,6
Poistot ja arvonalentumiset	2,0	1,8	1,9	1,7	2,0	1,7	1,2	1,1
Liikevoitto	2,6	2,4	2,7	1,3	3,1	1,0	2,3	0,6
Rahoituserät	-0,5	-0,5	-0,4	-0,7	-1,9	-0,9	-0,5	-0,5
Osuus osak.yht. tuloksesta	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,1	-0,3
Tulos ennen veroja	2,1	1,9	2,3	0,6	1,4	0,1	1,7	-0,2
Verot	0,9	-0,8	-1,1	-0,6	2,3	-0,7	-0,8	-0,9
Voitto jatkuvista liiketoiminnoista	3,1	1,1	1,2	0,0	3,7	-0,7	0,9	-1,1
Tulos myydyistä liiketoiminnoista	0,0	0,5	1,6	1,6	9,8	0,8	-0,6	0,1
Tulos lopetetuista liiketoiminnoista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	-1,3
Tilikauden voitto	3,1	1,7	2,8	1,6	13,5	0,2	0,6	-2,3
Määräysvallattomien osuus	1,4	0,9	1,5	1,3	4,3	0,5	0,6	-0,2
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus	1,7	0,8	1,3	0,4	9,2	-0,4	0,0	-2,0

ANNETUT VAKUUKSET

	31.10.2016	31.10.2015
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Yrityskiinnitykset	87 180	97 544
Annetut pantit	131 117	123 064
Muut vastuut	12 715	11 101
Muut vuokrasopimukset		
Yhden vuoden kuluessa	7 096	7 911
Yli vuoden mutta enintään viiden vuoden kuluttua	16 202	13 526
Yli viiden vuoden kuluttua	2 126	1 112
Yhteensä	25 424	22 549

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Panostaja-konsernin liiketoimintasegmenttien nimet ovat muuttuneet tilikaudella 2016. Segmenttien nimet perustuvat sijoituskohteiden liiketoimintayhtiöiden nimiin. Raportointisegmenttien sisältö ei ole muuttunut.

Panostaja-konsernin segmentointi perustuu enemmistöomistuksessa oleviin sijoituskohteisiin, jotka tuottavat keskenään erilaisia tuotteita ja palveluja. Panostajan enemmistöomistuksessa olevat sijoituskohteet muodostavat yhtiön liiketoimintasegmentit joiden lisäksi on muut segmentti, jossa raportoidaan konsernin emoyhtiö mukaan lukien osakkuusyhtiöt ja kohdistamattomat erät.

SEGMENTTIEN NIMET

Nimi aiemmin	Nykyinen nimi
Digitaaliset painopalvelut	Grano
Talotekniikkaremontointi	KotiSun
Takoma	Takoma
Sisäkattomateriaalit	Selog
Helat	Helakeskus
Autovaraosat	KL-Varaosat
Lämpökäsittely	Heatmasters
Suun terveydenhuolto	Megaklinikka
Muut	Muut

LIIKEVAIHTO	11/15-10/16	11/14-10/15
1000 euroa		
Grano	88 153	69 882
KotiSun	31 869	23 712
Takoma	10 199	13 182
Selog	10 271	9 867
Helakeskus	9 822	10 365
KL-Varaosat	13 043	11 804
Heatmasters	4 498	6 300
Megaklinikka	4 746	3 386
Muut	8	13
Eliminoinnit	-132	-293
Konserni yhteensä	172 476	148 218

LIIKETULOS	11/15-10/16	11/14-10/15
1000 euroa		
Grano	7 838	5 931
KotiSun	5 778	4 192
Takoma	-1 173	-680
Selog	651	529
Helakeskus	328	657
KL-Varaosat	1 022	472
Heatmasters	-1 033	60
Megaklinikka	-1 528	-548
Muut	-2 921	-3 290
Konserni yhteensä	8 962	7 323

POISTOT

1000 euroa	11/15-10/16	11/14-10/15
Grano	-4 078	-3 404
KotiSun	-1 177	-734
Takoma	-650	-649
Selog	-202	-205
Helakeskus	-93	-150
KL-Varaosat	-108	-116
Heatmasters	-252	-304
Megaklinikka	-737	-400
Muut	-74	-87
Konserni yhteensä	-7 371	-6 049

NETTOVELAT

1000 euroa	11/15-10/16	11/14-10/15
Grano	34 400	37 242
KotiSun	8 228	8 179
Takoma	3 750	4 248
Selog	235	907
Helakeskus	5 460	6 374
KL-Varaosat	1 316	2 163
Heatmasters	618	-857
Megaklinikka	5 085	3 159
Emoyhtiö	-8 898	-3 827
Eliminoinnit	-96	-11 910
Konserni yhteensä	50 098	45 678

**SEGMENTTI-INFORMAATIO
NELJÄNNEKSIKÄITÄIN
LIKEVAIHTO M €**

	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Grano	22,8	20,8	23,3	21,2	23,4	17,9	14,9	13,6
KotiSun	9,8	7,9	7,6	6,5	6,8	6,0	5,8	0,0
Takoma	1,9	2,3	2,9	3,2	3,1	2,8	3,2	3,5
Selog	2,7	2,8	2,5	2,3	2,4	2,7	2,4	2,7
Helakeskus	2,4	2,3	2,8	2,4	2,6	2,5	2,8	2,5
KL-Varaosat	3,4	3,2	3,3	3,2	3,3	3,0	2,9	2,6
Heatmasters	1,3	1,2	1,1	0,9	1,3	1,8	1,8	2,0
Megaklinikka	1,3	1,1	1,2	1,1	1,2	1,3	0,9	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eliminoinnit	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Konserni yhteensä	45,7	41,6	44,5	40,7	44,1	37,9	34,6	26,8

**SEGMENTTI-INFORMAATIO
NELJÄNNEKSIKÄITÄIN
LIKETULOS M €**

	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Grano	1,9	1,6	3,0	1,3	3,1	0,2	1,8	1,0
KotiSun	1,9	1,4	1,3	1,2	1,4	1,0	1,1	0,0
Takoma	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,1	-0,3	-0,3
Selog	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Helakeskus	0,2	0,2	-0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
KL-Varaosat	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,0	0,2
Heatmasters	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	0,1	0,2	0,2
Megaklinikka	-0,6	-0,2	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	0,0
Muut	-0,7	-0,6	-0,8	-0,8	-1,2	-0,8	-0,7	-0,7
Konserni yhteensä	2,6	2,4	2,7	1,3	3,1	1,0	2,3	0,6

Panostaja on sijoitusyhtiö, joka kehittää aktiivisena enemmistöomistajana suomalaisia pk-yrityksiä. Yhtiön tavoitteena on olla halutuim kumppani liiketoimintansa myyville yrittäjille, parhaille johtajille sekä sijoittajille. Panostaja kasvattaa yhdessä kumppaniensa kanssa konsernin omistaja-arvoa ja luo suomalaisia menestystarinoita.

Panostajalla on kahdeksan enemmistöomistuksessa olevaa sijoituskohdetta. Grano Oy muodostaa Suomen suurimman digitaalisia painopalveluja sekä julkaisu- että tuotantopalveluita tarjoavan

kokonaisuuden. Heatmasters Group tarjoaa metallien lämpökäsittelypalvelua Suomessa ja kansainvälisesti sekä valmistaa, kehittää ja markkinoi lämpökäsittelyteknologiaa. KL-Varaosat Oy on Mercedes Benz-, BMW- ja Volvo-henkilöautojen alkuperäisvaraosien ja tarvikkeiden maahantuojia, tukkukauppa ja jälleenmyyjä. KotiSun Oy on Suomen johtava omakotitalojen käyttövesi-, lämpö- sekä viemäriverkkojen talotekniikkaremontteihin erikoistunut yritys. Megaklinikka Oy on terveydenhuoltopalveluita sekä terveydenhuollon toiminnanohjausjärjestelmää tarjoava yritys. Yhtiö on täysin uudenlaisen palvelukonseptin hammaslääkäriasema. Suomen Helakeskus Oy on kalustehelojen keskeinen tukkukauppa Suomessa. Selog Oy on sisäkattomateriaalien erikoisliike ja tukkukauppa. Takoma Oyj on pörssinoteerattu konepaja.